

samenwerking
beroepsonderwijs
bedrijfsleven

Onderzoek naar de reisbereidheid voor kleine en unieke mbo-opleidingen

April 2026

Inhoudsopgave

- Management Summary pagina 5
- Resultaten aankomende mbo-studenten pagina 8
- Resultaten ouders van aankomende mbo-studenten pagina 21
- Resultaten huidige studenten kleine en unieke mbo-opleidingen pagina 34
- Samenstelling steekproeven en onderzoeksverantwoording pagina 46

Inleiding

Achtergrond onderzoek

Via het Expertisepunt specialistisch vakmanschap ondersteunt SBB kleinschalige, ambachtelijke en unieke mbo-opleidingen die van belang zijn voor de Nederlandse economie. Deze opleidingen worden vaak slechts op één of enkele locaties aangeboden, in tegenstelling tot bredere mbo-opleidingen die regionaal beschikbaar zijn.

De beperkte spreiding kan ervoor zorgen dat reisbereidheid een drempel vormt voor (aankomende) studenten. Hoewel dit onderwerp regelmatig terugkomt in gesprekken met stakeholders, is de daadwerkelijke impact van reistijd nog onvoldoende onderbouwd.

SBB heeft MWM2 daarom opdracht gegeven een onderzoek uit te voeren, gericht op de vraag of reisbereidheid een belemmering vormt, en in hoeverre deze kan worden verminderd. De resultaten bieden handvatten voor toekomstige beleidskeuzes.

De hoofdvragen van dit onderzoek zijn

- Is **reisbereidheid een belemmerende factor** voor (aankomende) studenten bij het kiezen voor een kleine en unieke mbo-opleiding?
- Welke **interventies** kunnen bijdragen aan het wegnemen van deze belemmeringen?

Uitvoering onderzoek

Om de centrale vraag vanuit verschillende perspectieven te onderzoeken hebben we drie doelgroepen in het onderzoek betrokken. Dit zijn:

- **Doelgroep 1: Aankomende mbo-studenten**, dit zijn primair leerlingen uit het 3e en 4e leerjaar van het vmbo en zijn benaderd via KiesMBO, een nieuwsbrief, decanenmailing, een extern accespanel en via persoonlijke interviews op Skills The Finals in Den Bosch.
- **Doelgroep 2: Ouders** van aankomende mbo-studenten (met kinderen uit het 3e of 4e leerjaar van het vmbo). Deze zijn benaderd via een extern accespanel.
- **Doelgroep 3: Huidige mbo-studenten** van kleine en unieke mbo-opleidingen. Deze zijn benaderd via het eigen netwerk van SBB van kleine en unieke mbo-opleidingen.

Leeswijzer

Opbouw

Dit rapport start met de management summary waarin we de belangrijkste bevindingen rapporteren en aanbevelingen geven op basis van de onderzoeksresultaten. In deze management summary combineren we de inzichten van de verschillende groepen om zo tot een integraal beeld te komen over beleving van de reistijd voor kleine en unieke mbo-opleidingen .

In de rest van het rapport bespreken we in aparte paragrafen de inzichten van de drie doelgroepen. Zo kijken we telkens vanuit een ander perspectief (die van de aankomende mbo-student, de ouder van de aankomende mbo-student en de huidige mbo-student van kleine en unieke mbo-opleidingen) naar het vraagstuk van reistijd naar de opleiding.

Significante verschillen

Van elke doelgroep hebben we resultaten gerapporteerd op totaalniveau. Dit zorgt voor een robuuste steekproefgrootte om betrouwbare en representatieve uitspraken te kunnen doen. Waar mogelijk en relevant hebben we significante verschillen tussen doelgroepen in een apart tekstblokje benoemd.

Indicatieve resultaten kleine en unieke mbo-opleidingen!

! Hoewel er vanuit het Expertisepunt specialistisch vakmanschap (SV) en MWM2 veel inspanningen zijn gedaan om de huidige studenten van kleine en unieke mbo-opleidingen bij het onderzoek te betrekken, hebben uiteindelijk 27 studenten aan het onderzoek mee gedaan. Daarbij kwam de ruime meerderheid van één opleiding, namelijk de opleiding Tandtechnicus. De resultaten van de huidige studenten geven daarom wel een indicatief beeld van de mening van studenten van kleine en unieke mbo-opleidingen, maar zijn niet representatief voor de volledige doelgroep van kleine en unieke mbo-opleidingen. Het is dus belangrijk terughoudend te zijn met algemene uitspraken op basis van de cijfers uit dit onderzoek over deze doelgroep.

Management Summary

Conclusies: reisbereidheid voor kleine en unieke mbo-opleidingen

De lange reistijd waar aankomende studenten voor kleine en unieke mbo-opleidingen mee te maken hebben is geen onoverkomelijke belemmering. Zowel aankomende studenten als ouders van aankomende studenten die een kleine en unieke mbo-opleidingen overwegen, geven in meerderheid aan dat een langere reistijd geen of een kleine belemmering is.

Keuze voor vervolgopleiding

- Bijna twee derde van de aankomende mbo-studenten weet al welke opleiding ze willen gaan doen. De ouders zijn iets minder stelling, ruim de helft geeft aan dat ze zeker weten welke opleiding hun kind gaat doen.
- Zowel bij ouders als kinderen blijkt dat ze overwegend voor een BOL-opleiding gaan kiezen.
- Drijfveren zoals een interessante opleiding die bij het kind past en zorgt voor een passende baan zijn doorslaggevend voor de opleidingskeuze. Dit geldt zowel voor aankomende studenten zelf als voor hun ouders.
- Van de aankomende studenten geeft een vijfde (21%) aan dat een niet te lange reistijd van belang is bij het kiezen van een opleiding, bij de ouders geeft ongeveer 1 op de 8 dit aan (12%). Wel vindt een derde van de ouders (32%) goede bereikbaarheid van belang.
- Ruim een kwart (28%) van de aankomende mbo-studenten overweegt een kleine en unieke mbo-opleidingen. De ouders zijn iets terughoudender, een op de zes (15%) ouders verwacht dat zijn of haar kind (waarschijnlijk) voor een kleine en unieke mbo-opleidingen kiest.

Beleving en impact reistijd

- Wanneer we inzoomen op de maximale reistijd naar de opleiding, is voor de meerderheid (59%) van de aankomende studenten een reistijd van 45 minuten (voor een enkele reis) de maximale reistijd. Daarbij geeft ook bijna één op de tien (9%) dat er geen maximum is als ze de opleiding heel graag willen doen.
- De ouders zijn nog wat soepeler met betrekking tot de maximale reistijd, voor ruim de helft (56%) is een reistijd van 45 minuten tot anderhalf uur nog acceptabel.
- Onder de groep aankomende studenten die zeker of misschien voor een kleine en unieke mbo-opleidingen kiezen geeft zes op de tien (60%) aan dat een (mogelijk) langere reistijd een klein of geen probleem is. Onder ouders is dit een nog wat grotere groep, daar vindt ruim zeven op de tien (71%) dit een kleine of geen belemmering. Dit sluit ook aan bij de beleving van de huidige studenten van kleine en unieke mbo-opleidingen. Ze geven aan dat het reizen wel zwaar is, maar bijna niemand overweegt om te stoppen met de opleiding vanwege deze reden.
- Redenen om niet voor een kleine en unieke mbo-opleiding te kiezen, zijn volgens ouders bijna uitsluitend dat andere opleidingen beter passen bij hun kind. Een enkeling (8%) geeft aan dat reistijd hierbij een rol speelt. Onder aankomende studenten is deze groep iets groter (17%).

Scenario's en interventies

- Van de onderzochte scenario's met betrekking tot verschillende reistijden en opties blijkt dat in brede zin het meeste draagvlak is voor een goed passende opleiding in de buurt. Toch is er ook zeker ruimte voor kleine en unieke mbo-opleidingen waarbij de reiskosten volledig vergoed worden of leerlingen op school blijven slapen.
- Met name bij de BBL-variant van de kleine en unieke mbo-opleidingen lijkt de lange reistijd overkomelijk, omdat er dan maar één dag in de week gereisd moet worden. Dit sluit ook aan bij adviezen die huidige studenten van kleine en unieke mbo-opleidingen geven.
- Een goede interventie is om, ook bij de BBL-variant, de reiskosten volledig te vergoeden. Zowel voor aankomende studenten, hun ouders en huidige studenten is dit een belangrijke maatregel om reizen aantrekkelijker te maken.

Aanbevelingen voor het verhogen van de reisbereidheid voor kleine en unieke mbo-opleidingen

Onderzoek de mogelijkheden van gratis OV-jaarkaart/reiskostenvergoeding

De meest genoemde maatregel door zowel aankomende mbo-studenten, hun ouders en huidige studenten van kleine en unieke mbo-opleidingen om reizen aantrekkelijker te maken is te zorgen dat het reizen gratis is. Nu hebben alleen voltijds BOL-studenten hier recht op, terwijl juist bij de kleine en unieke mbo-opleidingen vaak BBL-trajecten worden gedaan en studenten niet voltijds naar school gaan. Dat zorgt voor hoge reiskosten en kan de opleiding minder aantrekkelijk maken.

Onderzoek de mogelijkheid van intern/slappen op school

Slapen op school is voor een kleine groep aankomende mbo-studenten (en hun ouders) een aantrekkelijke manier om de reistijd aantrekkelijker te maken. Ook wanneer deze optie in een van de scenario's wordt meegenomen is er een groep die dit als eerste keus heeft. Momenteel biedt bijvoorbeeld de opleiding Scheepvaart van het NOVA collega in IJmuiden dit ook aan, zij voorzien hiermee in een behoefte van een specifieke groep studenten.

Kijk kritisch of het rooster van de huidige kleine en unieke mbo-opleidingen compacter kan

De huidige studenten van kleine en unieke mbo-opleidingen hebben nu vaak te maken met lange dagen en noemen het meest een compacter rooster als optie om reizen makkelijker vol te houden. De lessen zouden dan later moeten starten en eerder eindigen zodat de dagen met het reizen erbij wat korter worden. Vanzelfsprekend moet dit wel passen bij het curriculum, met name praktijklessen lenen zich hier minder goed voor.

Aankomende mbo-studenten

Ontmoet de aankomende mbo-student*

Ik ben Daan en ik zit in de vierde klas van het vmbo. Ik ben vrij zeker welke opleiding ik ga doen en waarschijnlijk wordt het een BOL-opleiding. Daarvoor moet ik ongeveer een half uur reizen. De belangrijkste reden om voor die opleiding te kiezen is dat hij me leuk lijkt, bij me past en ik er later een beroep mee kan doen dat bij me past.

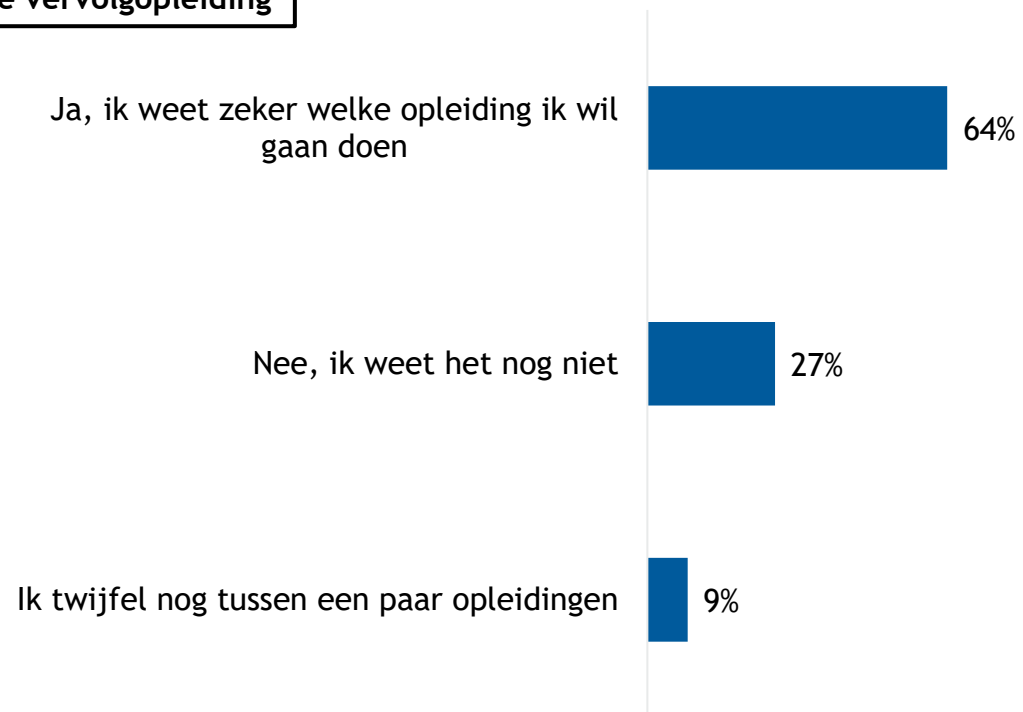
Over het algemeen vind ik een reistijd van zo'n drie kwartier wel het maximale. Een te lange reistijd vind ik gewoon niet fijn en kost me te veel tijd. Een gratis OV-kaart zou wel echt helpen om het reizen aantrekkelijker te maken.

Iemand vroeg mij laatst of een kleine en unieke mbo-opleiding iets voor mij is en misschien lijkt me dat wel wat. Dat is wellicht ver reizen, maar dat vind ik niet een heel groot probleem als het echt mijn droomopleiding is. Een vriend van mij wil een BBL-opleiding gaan doen en hem leek het wel heel interessant om een kleine en unieke mbo-opleiding te doen. Zeker als hij de reiskosten vergoed krijgt lijkt hem dat een goede optie.

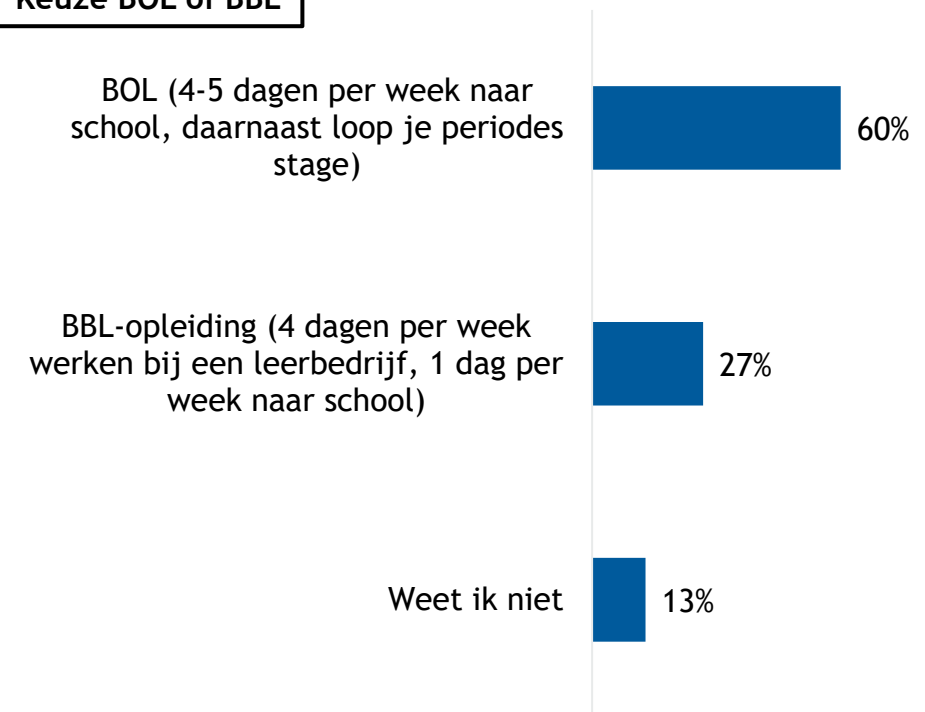
Twee derde (64%) van de aankomende mbo-studenten weet zeker welke vervolgopleiding ze willen doen

Ongeveer een kwart (27%) van de huidige 3^e en 4^e jaars vmbo studenten weet het nog niet. Een BOL traject is voor de meerderheid (60%) van de aankomende mbo-studenten het meest populair.

Keuze vervolgopleiding

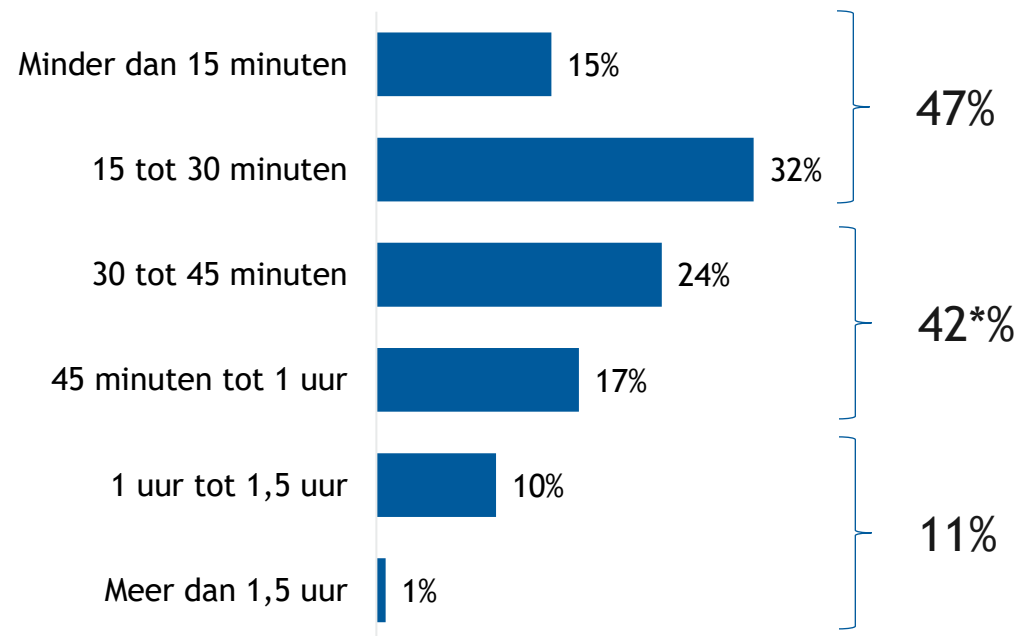
Keuze BOL of BBL

Bijna de helft (47%) van de aankomende mbo-studenten heeft minder dan een half uur reistijd naar de toekomstige opleiding

Slechts een kleine groep (11%) heeft een uur of meer reistijd naar de toekomstige opleiding

Reistijd vervolgopleiding

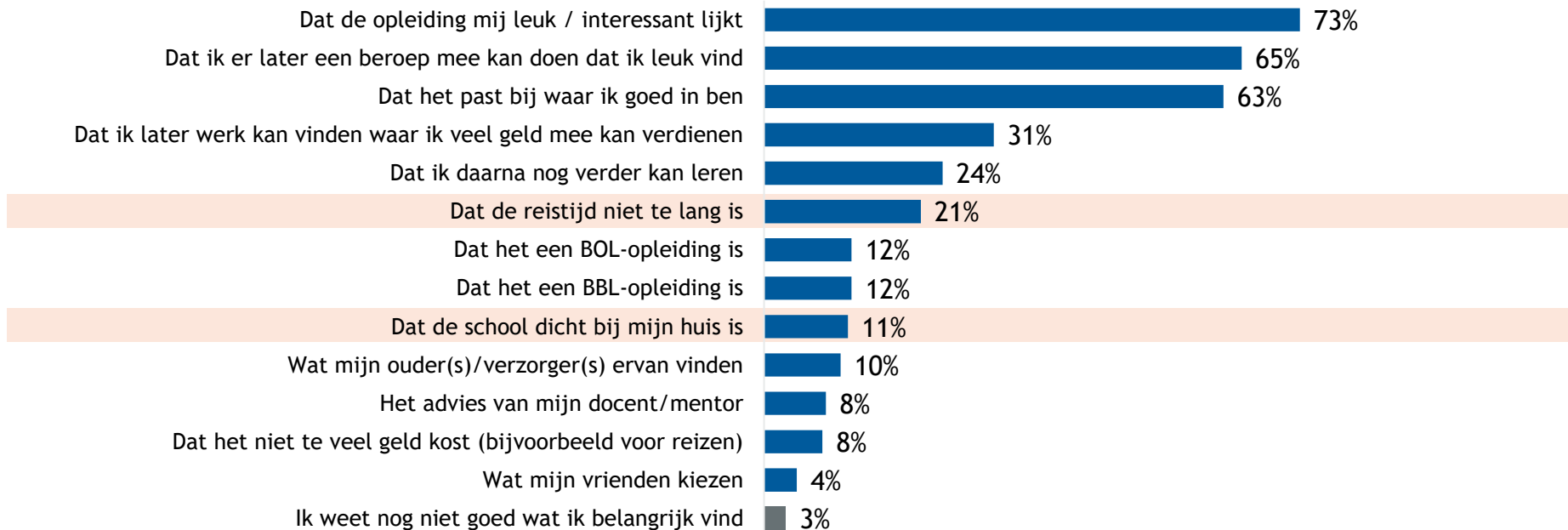
Vraag: Hoe lang ben je straks ongeveer onderweg naar je nieuwe opleiding? (alleen heen)

Basis: aankomende mbo-studenten die weten welke opleiding ze gaan doen (n= 127) *de optelling is gemaakt met onafgeronde cijfers, vandaar de afwijking

Drijfveren zoals een interessante opleiding die bij jou past en zorgt voor een passende baan, zijn doorslaggevend voor opleidingskeuze

Praktische zaken zoals dat de reistijd niet te lang is (21%) of dat de school dicht bij huis is (11%) spelen een relatief kleine rol bij het kiezen van een mbo-opleiding.

Drijfveren voor keuze opleiding

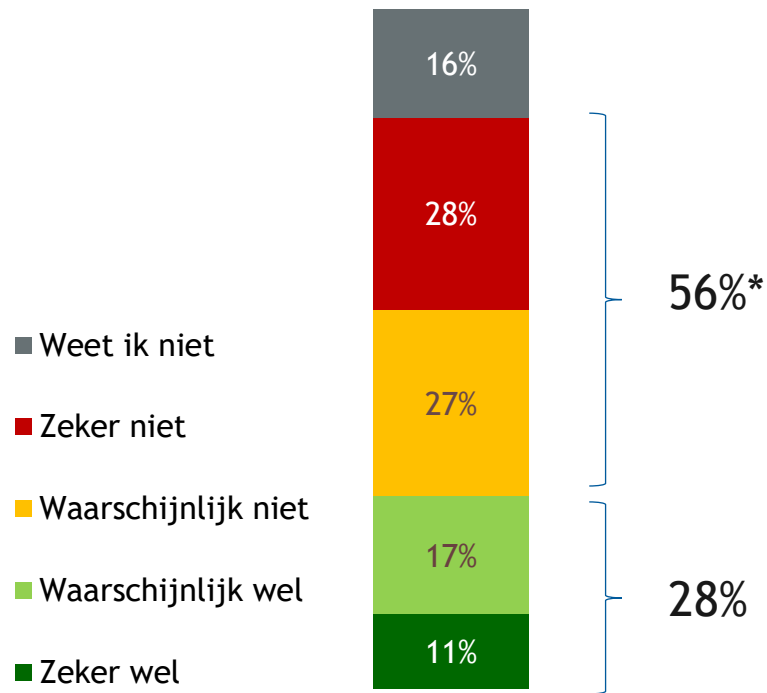
Significant verschil

- Aankomende studenten die nog twifelen vinden een niet te lange reistijd belangrijker. Zodra ze het zeker weten is dit punt minder van belang.
- Aankomende studenten uit een (middel)grote stad vinden het belangrijker dat de school dicht bij huis is.

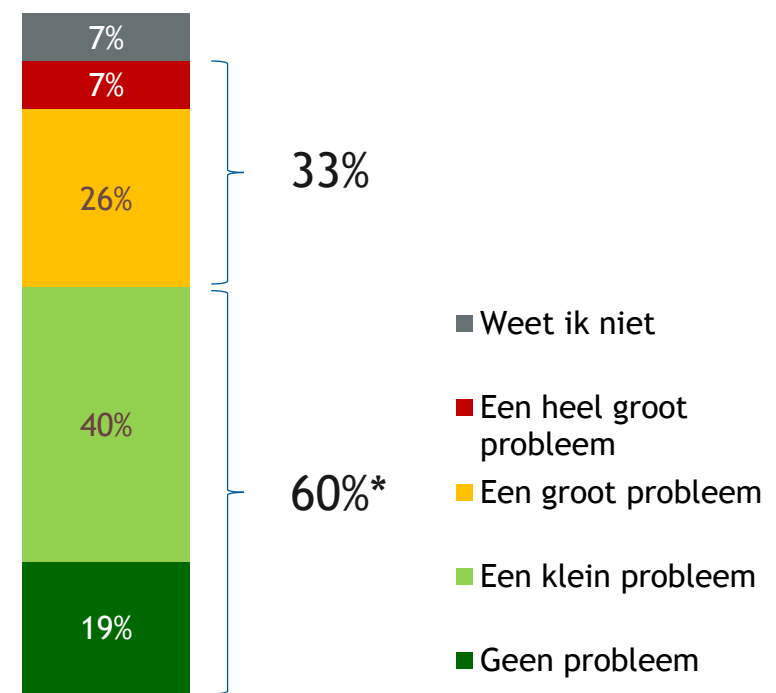
Ruim een kwart (28%) van de aankomende mbo-studenten overweegt een kleine en unieke mbo-opleiding

Voor de groep die een kleine en unieke mbo-opleiding overweegt, is voor 6 op de 10 (60%) een (mogelijk) langere reistijd (van één uur of langer) een klein of geen probleem

Keuze voor kleine en unieke mbo-opleiding

Mogelijke barrière langere reistijd

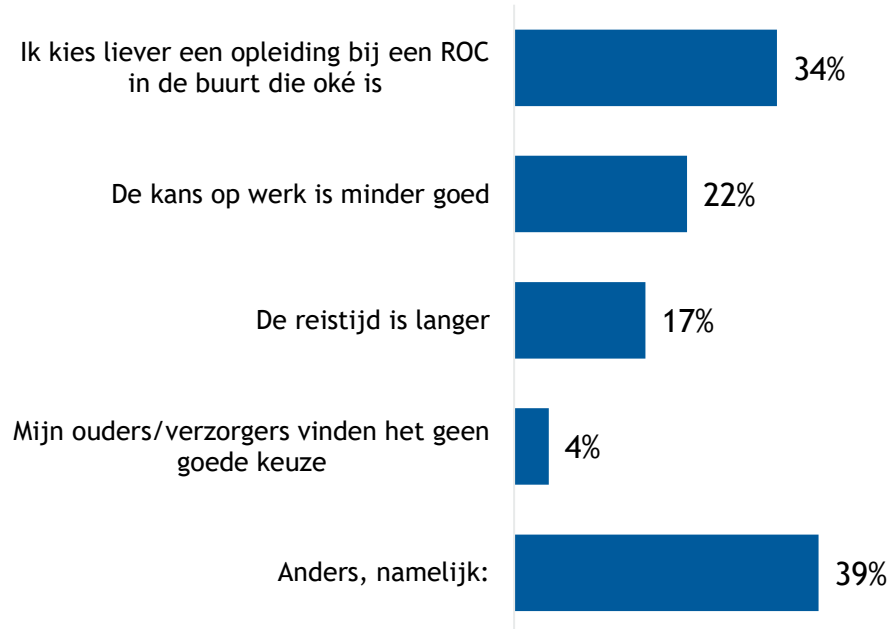
Vraag: Er zijn in het mbo ook kleine en unieke specialistische vakopleidingen. Deze opleidingen worden maar op één of een paar plekken in Nederland gegeven. Zou jij zo'n opleiding kiezen?
 Basis: alle aankomende mbo-studenten (n=201) *de optelling is gemaakt met onafgeronde cijfers, vandaar de afwijking

Vraag: Het kan zijn dat je best lang moet reizen naar zo'n unieke opleiding, omdat die maar op één of een paar plekken in Nederland wordt gegeven. Zou jij deze langere reistijd (1 uur of langer) een probleem vinden? Ik vind dat...
 Basis: aankomende mbo-studenten die zeker of waarschijnlijk voor een specialistische vakopleiding kiezen (n=57)

Een derde (34%) wil geen kleine en unieke mbo-opleiding, omdat ze liever kiezen voor een ROC in de buurt

Andere belangrijke redenen zijn dat andere opleidingen leuker lijken of beter bij ze passen

Redenen om niet te kiezen voor een kleine en unieke mbo-opleiding

Overige redenen

(gebaseerd op open reacties en gecodeerd naar categorieën)

- Gebrek aan interesse / niet leuk (63%)
- Eigen keuze al gemaakt / duidelijk toekomstbeeld (41%)
- Past niet bij mij (31%)
- Voorkeur voor ander beroep (25%)

Quote: "Omdat het mij niet interessant lijkt."

Quote: "Ik heb mijn droomopleiding al gevonden."

Quote: "Past niet bij mij."

Voor de meerderheid (59%) is een reistijd van 45 minuten (enkele reis) de maximale reistijd

Een vijfde (21%) is bereid 45 minuten tot 1 uur te reizen, 10% vindt een uur of langer ook acceptabel. Een op de tien (9%), maakt het niets uit, voor hen is de opleiding zelf doorslaggevend.

Maximale reistijd vervolgopleiding

Belangrijkste redenen om niet te lang te willen reizen is dat het niet fijn is en teveel tijd kost

Redenen voor maximale reistijd

Quote: "Ik heb het al 4 jaar moeten doen en ik heb dan na een lange dag school geen tijd meer over om te leren, ook omdat ik gewoon werk in de avond"

Quote: "Ik heb ook een sport waarbij ik 2 avonden ik de week training heb."

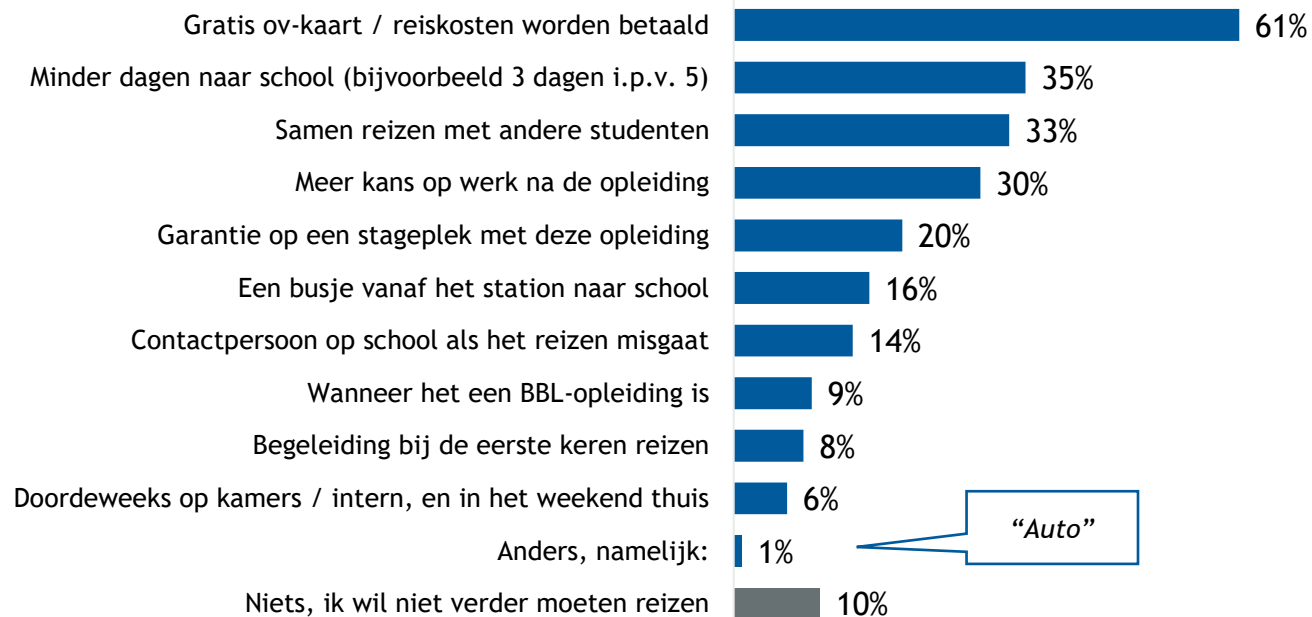
Quote: "Ik heb TOS en reizen zijn erg veel prikkels, kost mij veel energie."

Gratis OV-kaart is voor aankomende studenten belangrijkste maatregel om reisbelasting te verkleinen

Op kamers of intern gaan is voor slechts een kleine groep (6%) een passende manier om de drempel van reistijd te verminderen

Maatregelen om reizen aantrekkelijker te maken

Significant verschil

- Aankomende studenten die 16 jaar of ouder zijn vinden doordeweeks op kamers aantrekkelijker dan die van 15 jaar en jonger.
- Voor aankomende studenten uit een dorp of kleine stad is minder dagen naar school aantrekkelijker dan voor degenen die uit een (middel)grote stad komen.

Voor 15% van de aankomende BOL studenten is intern op school verblijven een realistisch scenario om hun droomopleiding te volgen

Een scenario met twee uur reistijd naar de opleiding, maar volledige vergoeding van de kosten is voor 21% de eerste keus. De meest “gangbare” keuzes, een goede opleiding in de buurt, zijn in totaliteit wel de meest populaire scenario’s.

BOL Scenario's

Beoordeling	Scenario A	Scenario E	Scenario B	Scenario D	Scenario C
Eerste keus	24%	23%	21%	21%	15%
Laatste keus	11%	16%	16%	19%	34%
Gemiddelde*	2,7	2,9	2,9	3,0	3,6

* Dit is de gemiddelde ranking die het scenario heeft gekregen (op een schaal van 1 t/m 5). Hoe dichterbij 1 hoe populairder dit scenario gemiddeld is.

Scenario A

- Je gaat 5 dagen per week naar school
- De reistijd is 30 minuten met het openbaar vervoer (enkele reis)
- Je moet de reiskosten zelf betalen
- De opleiding past goed bij jou

Scenario E

- Je gaat 5 dagen per week naar school
- De reistijd is 15 minuten fietsen
- De opleiding past prima bij jou, maar zou niet je eerste keus zijn als alle opleidingen even dichtbij waren

Scenario B

- Je gaat 5 dagen per week naar school
- De reistijd is 60 minuten met het openbaar vervoer (enkele reis)
- Je krijgt een ov-kaart en hoeft niet zelf te betalen
- De opleiding past goed bij jou

Scenario D

- Je gaat 4 dagen per week naar school
- De reistijd is 2 uur met het openbaar vervoer (enkele reis)
- Je krijgt een ov-kaart en hoeft niet zelf te betalen
- Dit is jouw droomopleiding!

Scenario C

- Je volgt een unieke opleiding waarbij je 1 week op school verblijft (met slapen)
- Daarna loop je 4 weken stage bij een bedrijf bij jou in de buurt op fietsafstand
- Je hebt telkens zo'n periode van 5 weken (1 week op school slapen, 4 weken in de buurt werken)
- Dit is jouw droomopleiding!

Voor aankomende BBL-studenten, is intern op school verblijven nog een fractie aantrekkelijker dan voor aankomende BOL-studenten

Voor BBL studenten is een keuze voor een opleiding die goed bij hen past met een relatief korte reistijd het meest populaire scenario.

BBL Scenario's

Beoordeling	Scenario A	Scenario B	Scenario D	Scenario C	Scenario E
Eerste keus	31%	15%	18%	16%	18%
Laatste keus	20%	5%	21%	13%	33%
Gemiddelde*	2,7	2,8	3,0	3,0	3,4

Scenario A

- Je gaat 1 dag per week naar school en werkt 4 dagen in de week.
- De reistijd is 30 minuten met het openbaar vervoer (enkele reis)
- Je moet de reiskosten zelf betalen
- De opleiding past goed bij jou

Scenario B

- Je gaat 1 dag per week naar school en werkt 4 dagen in de week
- De reistijd is 60 minuten met het openbaar vervoer (enkele reis)
- Je krijgt een ov-kaart en hoeft niet zelf te betalen
- De opleiding past goed bij jou

Scenario D

- Je gaat 1 dag per week naar school en werkt 4 dagen in de week
- De reistijd is 15 minuten fietsen
- De opleiding past prima bij jou, maar het is niet je eerste keus

Scenario C

- Je gaat 1 dag per week naar school en werkt 4 dagen in de week
- De reistijd is 1,5 uur met het openbaar vervoer (enkele reis)
- Je krijgt een ov-kaart en hoeft niet zelf te betalen
- Dit is jouw droomopleiding!

Scenario E

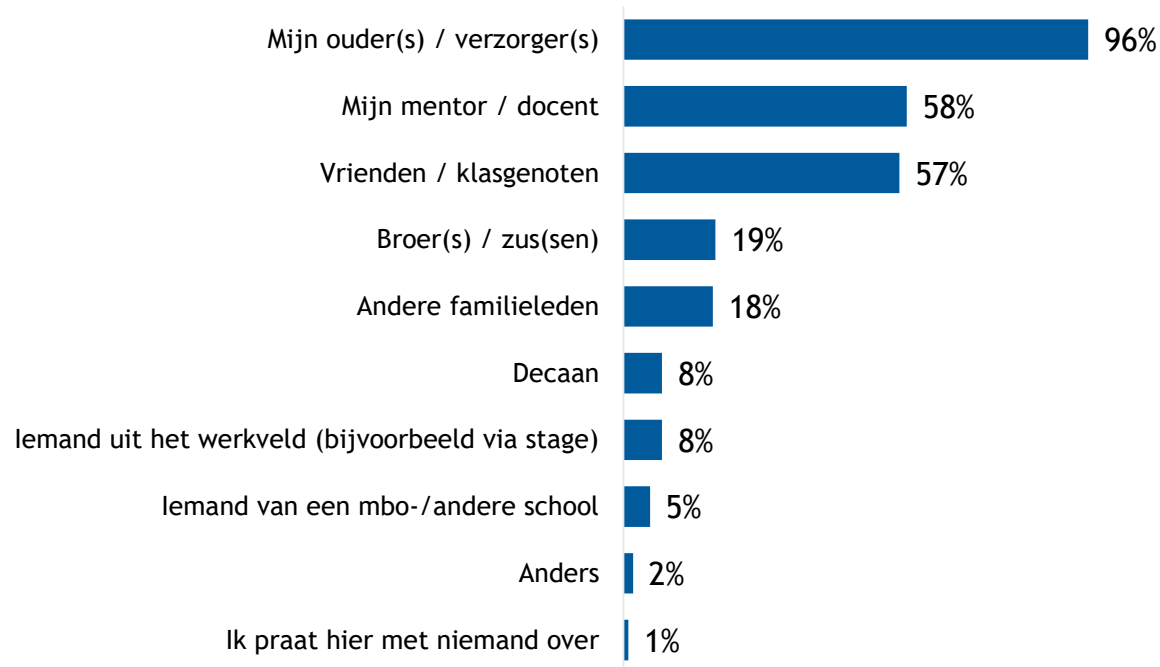
- Je volgt een unieke opleiding waarbij je 1 week op school verblijft (met slapen)
- Daarna loop je 4 weken stage bij een bedrijf bij jou in de buurt op fietsafstand
- Je hebt telkens zo'n periode van 5 weken (1 week op school slapen, 4 weken in de buurt werken)
- Dit is jouw droomopleiding!

* Dit is de gemiddelde ranking die het scenario heeft gekregen (op een schaal van 1 t/m 5). Hoe dichterbij 1 hoe populairder dit scenario gemiddeld is.

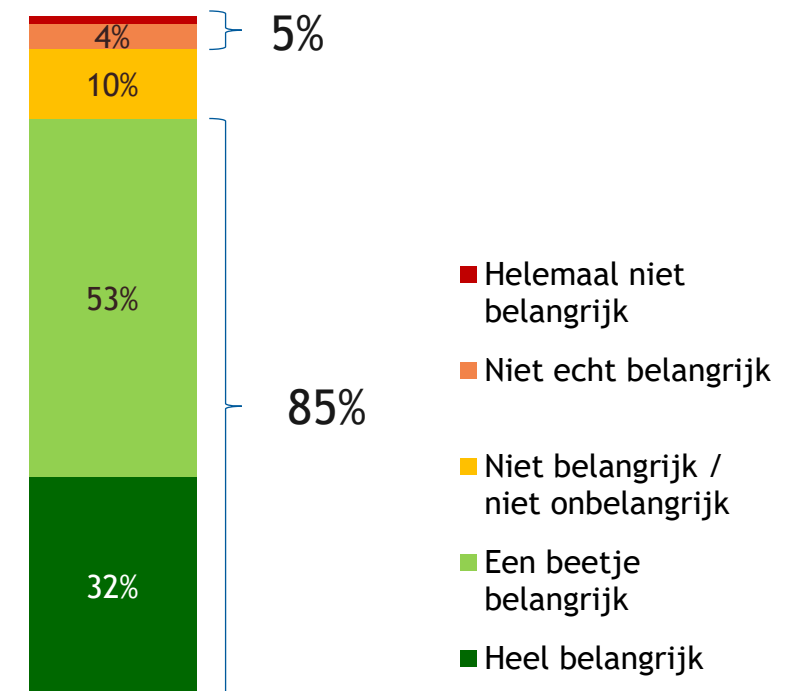
Ouders zijn verreweg de belangrijkste personen om mee te praten over het kiezen van een opleiding

Mentoren, leraren en vrienden zijn daarnaast ook belangrijke personen waar aankomende studenten mee praten over dit onderwerp

Personen om mee te praten over vervolgopleiding

Belang van mening ouders

Ouders van aankomende mbo- studenten

Ontmoet de ouder van de aankomende mbo-student*

Ik ben Irma en moeder van Daan. Hij zit nu in het vierde jaar van het vmbo en hij gaat volgend jaar waarschijnlijk een BOL-opleiding doen. Ik ben heel betrokken bij zijn studiekeuze en vind het belangrijk dat hij een keuze maakt voor een opleiding waarbij hij later werk kan doen wat hij leuk vindt.

Over het algemeen vind ik reistijd voor de opleiding van Daan niet echt een probleem. Als het niet veel langer is dan een uur voor een enkele reis is dat voor mij nog acceptabel. Als het veel langer wordt vind ik wel dat het te veel tijd per dag gaat kosten. Een gratis OV-kaart vind ik de beste maatregel om reizen aantrekkelijker te maken.

Laatst begon iemand over kleine en unieke mbo-opleiding. Ik verwacht eigenlijk dat de kans klein is dat hij dat gaat doen, maar als hij het toch wil, vind ik persoonlijk een lange reistijd niet echt een belemmering. Zeker wanneer hij een BBL-opleiding gaat doen waarbij hij maar 1 dag naar school moet en 4 dagen in de week hier in de buurt kan werken vind ik een unieke opleiding die helemaal bij hem past wel echt een goed idee.

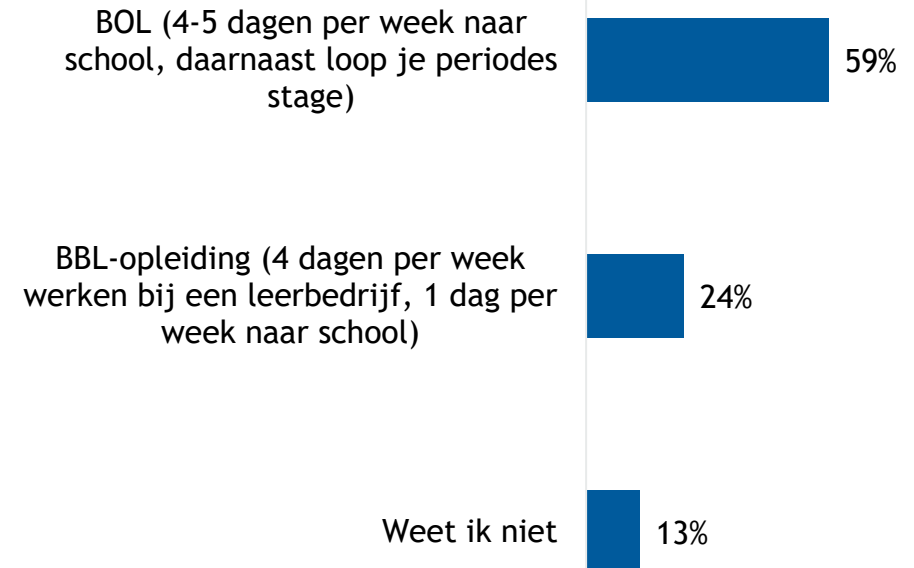
Ruim de helft (55%) van de ouders geeft aan dat hun kind zeker weet welke opleiding het gaat doen

De meeste kinderen (59%) gaan een BOL traject kiezen

Keuze vervolgopleiding

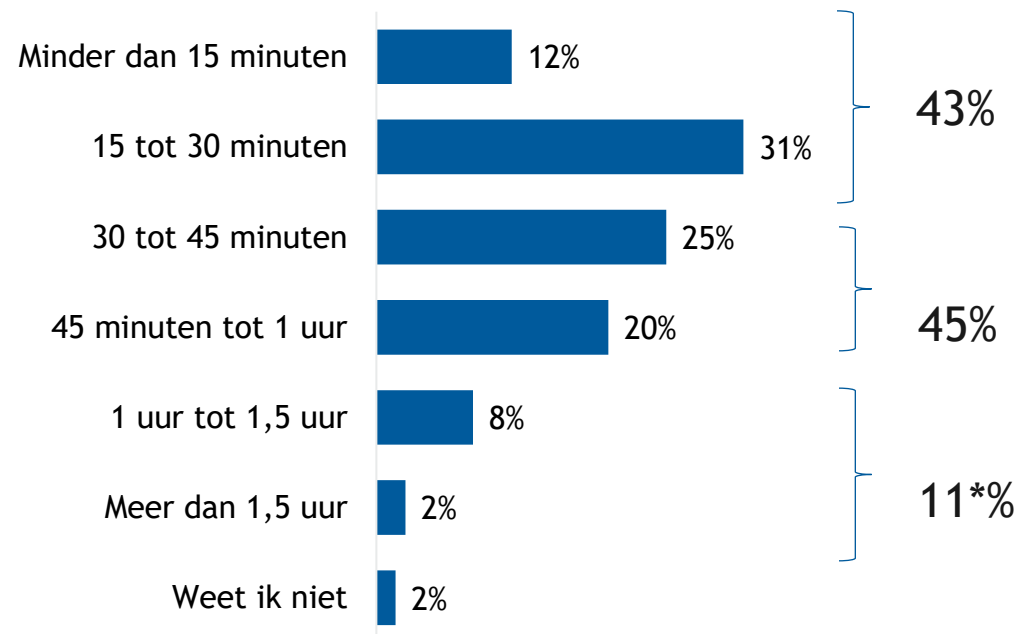
Keuze BOL of BBL

Volgens de ouders heeft iets minder dan de helft (43%) van de aankomende mbo-studenten minder dan een half uur reistijd

Bijna de helft (45%) heeft een half uur tot een uur reistijd. Slechts een kleine groep (11%) heeft een uur of meer reistijd naar de toekomstige opleiding.

Reistijd vervolgopleiding

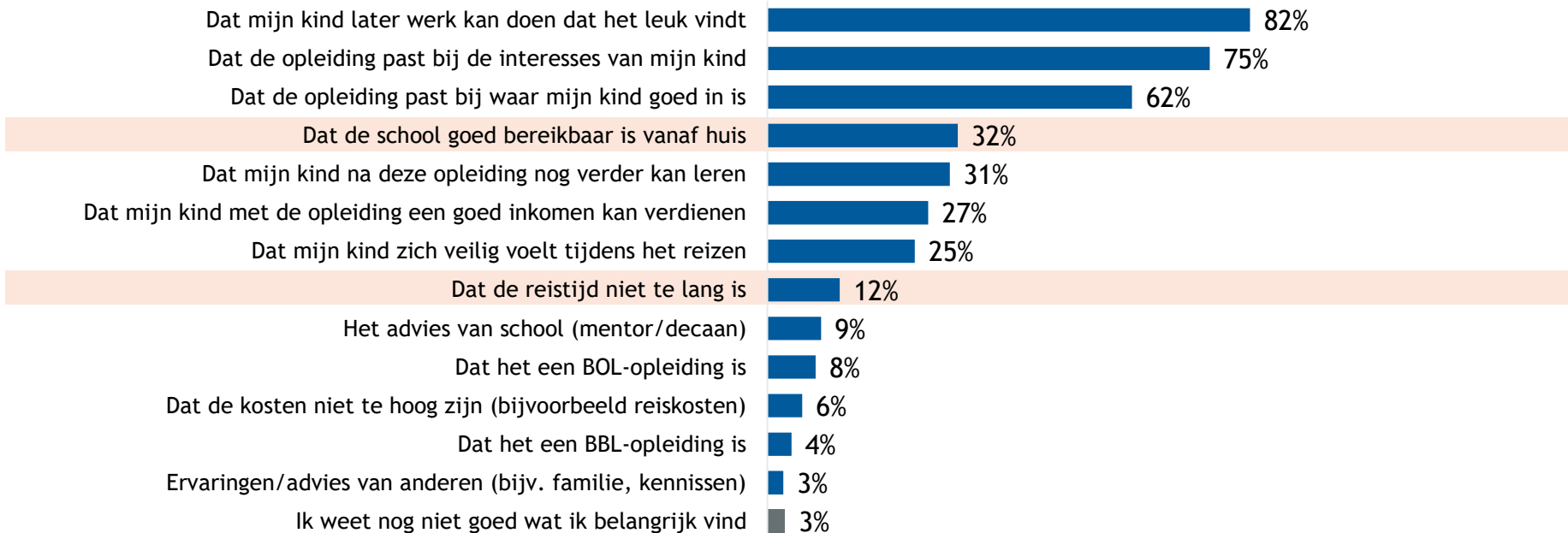
Vraag: Hoe lang is uw kind straks ongeveer onderweg naar de nieuwe opleiding? (alleen heen)

Basis: ouders die weten welke opleiding hun kind gaat doen (n= 121) *de optelling is gemaakt met onafgeronde cijfers, vandaar de afwijking

Leuk werk voor later en een opleiding die past bij de interesses van het kind is voor ouders het belangrijkste bij de opleidingskeuze

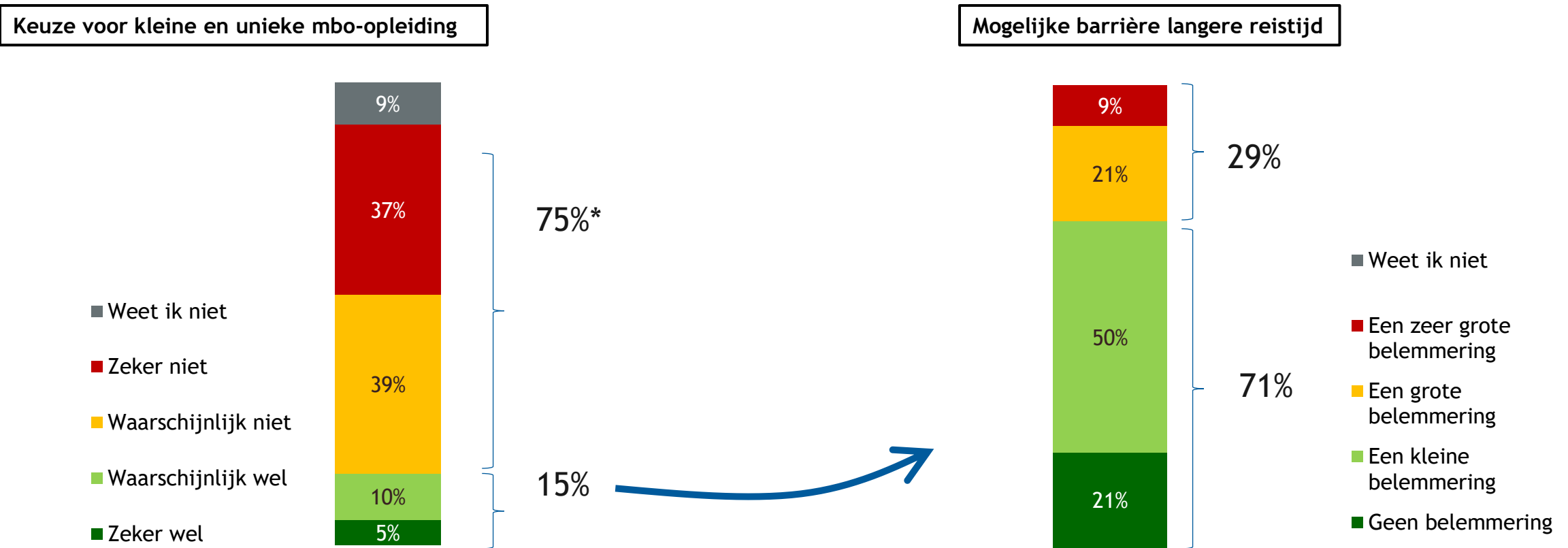
Goede bereikbaarheid vanaf huis is voor een derde (32%) van de ouders van belang. Een niet te lange reistijd is voor 12% belangrijk.

Drijfveren voor keuze opleiding

Een op de zes (15%) ouders verwacht dat zijn of haar kind (waarschijnlijk) voor een kleine en unieke mbo-opleiding kiest

Bij deze groep is een mogelijk langere reistijd voor een ruime meerderheid (71%) een kleine of geen belemmering

Vraag: Er zijn in het mbo ook kleine en unieke specialistische vakopleidingen. Deze opleidingen worden maar op één of een paar plekken in Nederland gegeven. In hoeverre verwacht u dat uw kind voor zo'n unieke opleiding zal kiezen?

Basis: alle ouders (n=220) *de optelling is gemaakt met onafgeronde cijfers, vandaar de afwijking

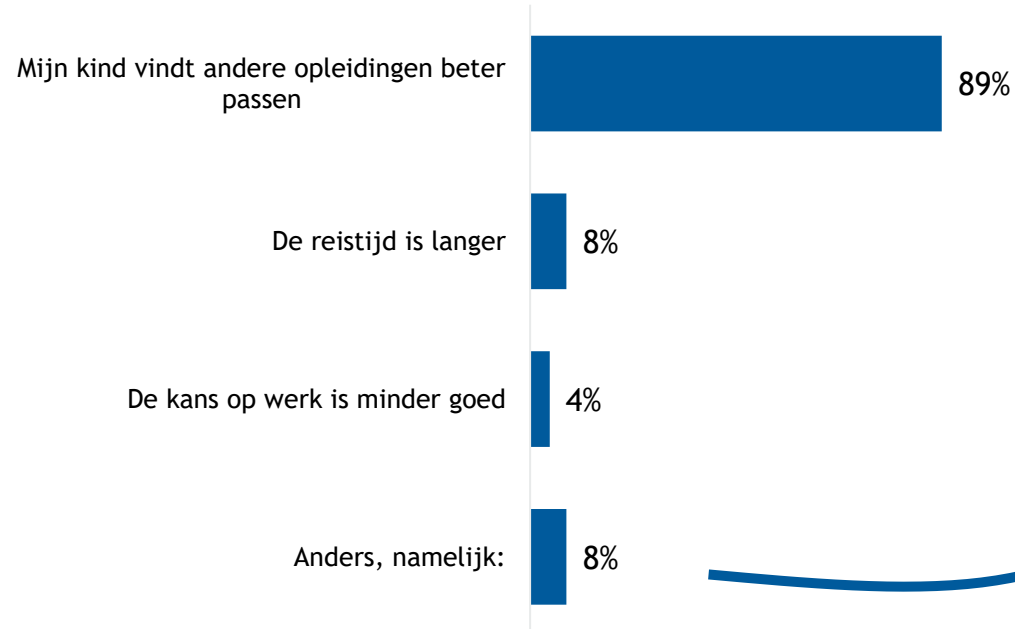
Vraag: Het kan zijn dat uw kind best lang moet reizen naar zo'n unieke opleiding. In hoeverre vindt u deze reistijd een belemmering bij de keuze van de opleiding voor uw kind? Ik vind dat...

Basis: ouders die verwachtten dat hun kind zeker of waarschijnlijk voor een specialistische vakopleiding kiest (n=34)

Bijna alle ouders (89%) geven aan dat hun kind niet kiest voor een kleine en unieke opleiding, omdat andere opleidingen beter passen

Een langere reistijd wordt door een heel kleine groep (8%) genoemd als reden om niet voor een kleine en unieke mbo-opleiding te kiezen

Redenen om niet te kiezen voor een kleine en unieke mbo-opleiding

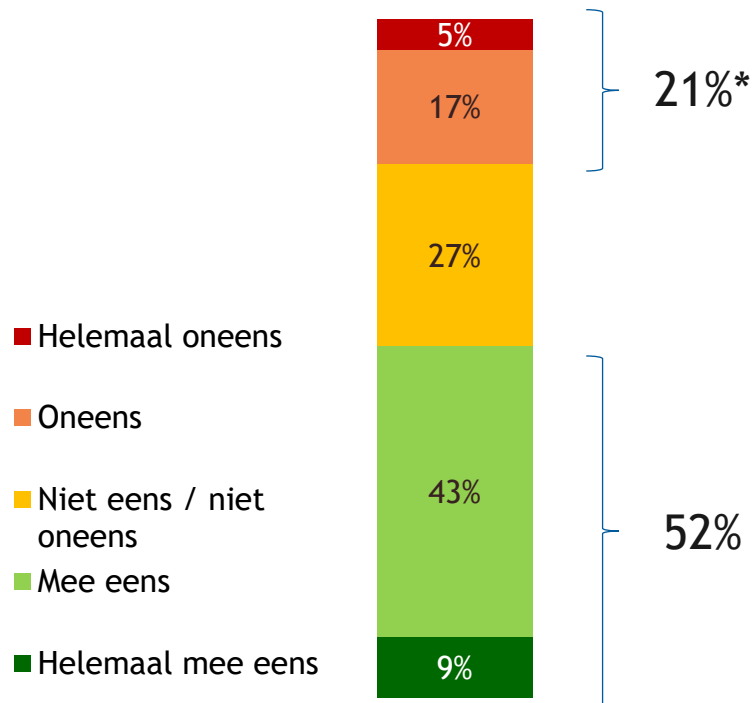
Vraag: Waarom verwacht u dat uw kind niet kiest voor een unieke opleiding?

Basis: ouders die aangeven dat hun kind zeker niet of waarschijnlijk niet voor een specialistische vakopleiding kiezen (n=166)

Voor ruim de helft (52%) van de ouders is een reistijd van een uur of meer geen probleem voor de droomopleiding van hun kind

Een vijfde (21%) van de ouders is het hiermee oneens en vindt een uur of langer (voor een enkele reis) wél een probleem

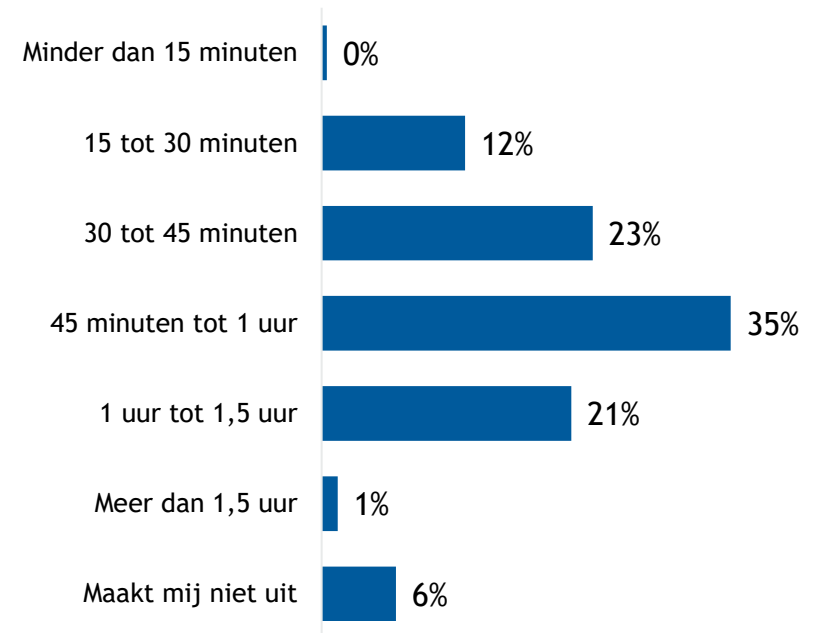
Eén uur of langer is geen probleem

Significant verschil

- Ouders uit een dorp of kleine stad zijn het vaker eens met de stelling dat een uur of langer geen probleem is dan ouders uit een (middel)grote stad.
- De maximale acceptabele reistijd is voor de ouders uit een dorp of kleine stad ook langer.

Maximale reistijd vervolgopleiding

Vraag: In hoeverre bent u het eens of oneens met onderstaande stelling: Ik vind een lange reistijd (één uur of langer voor een enkele reis) geen probleem als mijn kind daardoor de opleiding kan doen die hij/zij het liefst wil.
Basis: alle ouders (n=220)

Vraag: Wat vindt u een maximaal acceptabele reistijd per dag (alleen heen) voor uw kind om naar een opleiding te reizen? Ook wanneer uw kind echt de opleiding van zijn of haar dromen wil kiezen.
Basis: alle ouders (n=220)

Voor ouders is de belangrijkste reden om niet te veel reistijd te hebben dat het te veel tijd kost

Ruim een vijfde (22%) vindt dat er ook goede opleidingen dichterbij zijn

Redenen voor maximale reistijd

Quote: "Dan kan hij beter op kamers gaan."

Quote: "Bang dat ze dan vaak niet gaat."

Quote: "Vermoeidheid is al een groot probleem bij een schooldag, en daar komt nog reistijd bij (dochter heeft TOS)."

Quote: "Mijn kind vindt zelfstandig reizen in het OV nog spannend"

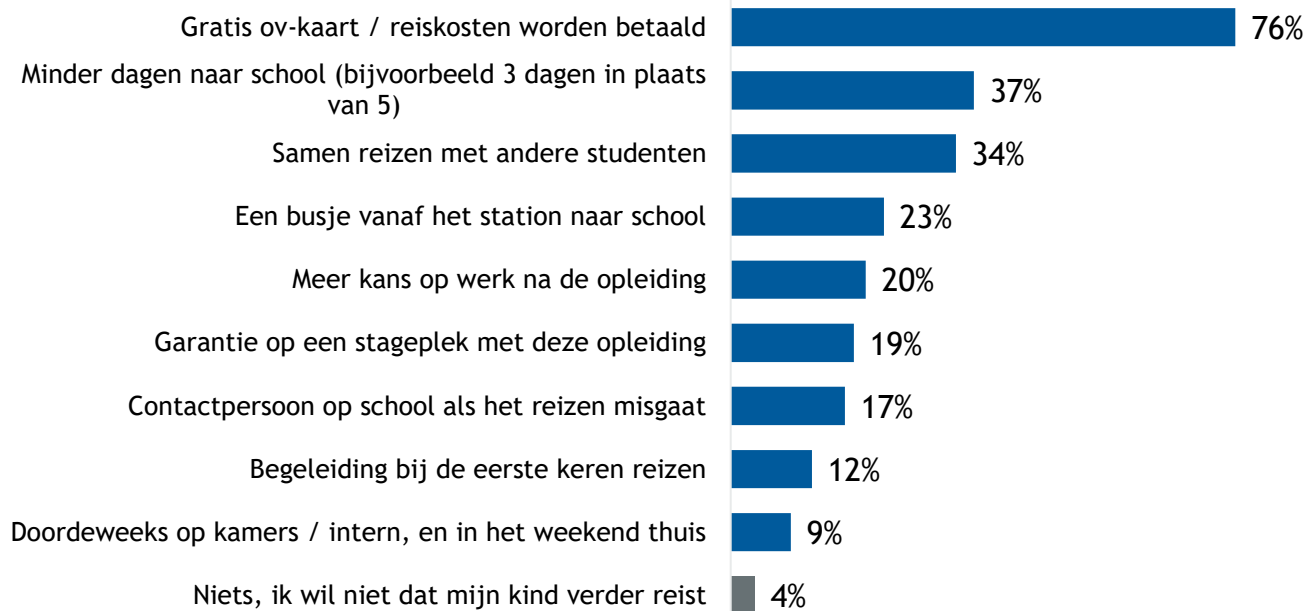
Quote: "Ik vind haar nog te jong om zover te moeten reizen, dat kan later altijd nog."

Gratis OV-kaart is voor ouders verreweg de belangrijkste maatregel om reisbelasting te verkleinen

Op kamers of intern gaan is voor een kleine groep (9%) een passende manier om de drempel van reistijd te verminderen

Maatregelen om reizen aantrekkelijker te maken

Significant verschil

- Ouders uit een dorp of kleine stad zijn het vinden vaker dat een gratis ov-kaart een goede maatregel is dan ouders uit een (middel)grote stad.

Bij ouders is verdeeldheid over de optie om te slapen op school. Het is vaker eerste keuze t.o.v. 2 uur reizen, maar ook vaker laatste keus

Reguliere opties, een school in de buurt met 30 of 60 minuten reistijd, is voor de meeste ouders de meest aantrekkelijke keuze

BOL Scenario's

Beoordeling	Scenario A	Scenario B	Scenario E	Scenario D	Scenario C
Eerste keus	28%	28%	17%	10%	17%
Laatste keus	8%	10%	29%	23%	33%
Gemiddelde*	2,6	2,6	3,2	3,3	3,3

Scenario A

- Uw kind gaat 5 dagen per week naar school
- De reistijd is 30 minuten met het openbaar vervoer (enkele reis)
- De reiskosten worden niet vergoed
- De opleiding past goed bij uw kind

Scenario B

- Uw kind gaat 5 dagen per week naar school
- De reistijd is 60 minuten met het openbaar vervoer (enkele reis)
- Uw kind krijgt een ov-kaart, de reiskosten worden dus vergoed
- De opleiding past goed bij uw kind

Scenario E

- Uw kind gaat 5 dagen per week naar school
- De reistijd is 15 minuten fietsen
- De opleiding past prima bij uw kind, maar zou niet de eerste keus zijn als alle opleidingen even dichtbij waren

Scenario D

- Uw kind gaat 4 dagen per week naar school
- De reistijd is 2 uur met het openbaar vervoer (enkele reis)
- Uw kind krijgt een ov-kaart, de reiskosten worden dus vergoed
- Dit is de droomopleiding van uw kind!

Scenario C

- Uw kind volgt een unieke opleiding waarbij het 1 week op school verblijft (met slapen)
- Daarna loopt uw kind 4 weken stage bij een bedrijf in de buurt op fietsafstand
- Uw kind heeft telkens zo'n periode van 5 weken (1 week op school slapen, 4 weken in de buurt werken)
- Dit is de droomopleiding van uw kind!

* Dit is de gemiddelde ranking die het scenario heeft gekregen (op een schaal van 1 t/m 5). Hoe dichterbij 1 hoe populairder dit scenario gemiddeld is.

Voor ouders van BBL is de droomopleiding met een langere reistijd heel aantrekkelijk. Mogelijk omdat het maar om 1 dag reistijd gaat.

Slapen op school scoort gemiddeld minder hoog, maar nog altijd is dit voor een op de vijf (20%) van de ouders wel de eerste keus.

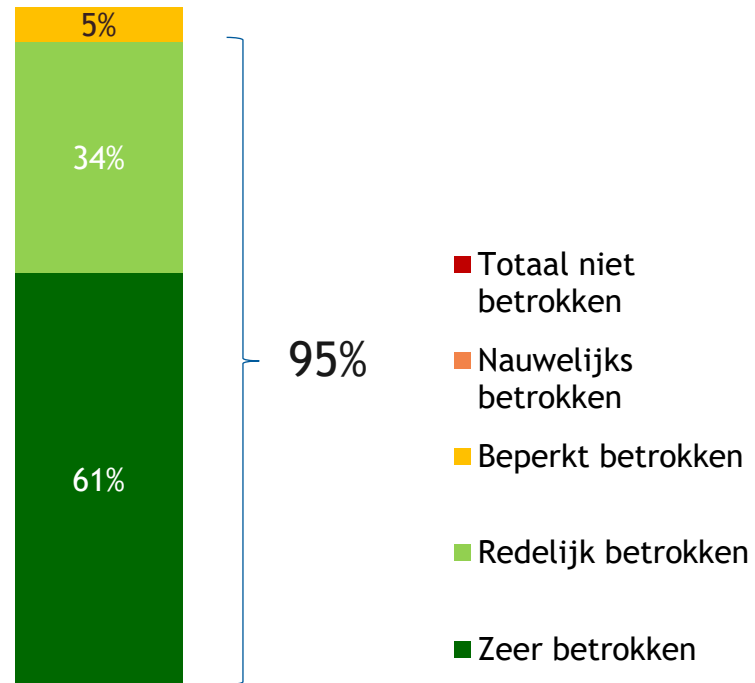
BBL Scenario's					
Beoordeling	Scenario C	Scenario A	Scenario B	Scenario D	Scenario E
Eerste keus	28%	22%	14%	14%	20%
Laatste keus	8%	18%	12%	29%	42%
Gemiddelde*	2,6	2,6	3,0	3,3	3,3
<p>* Dit is de gemiddelde ranking die het scenario heeft gekregen (op een schaal van 1 t/m 5). Hoe dichterbij 1 hoe populairder dit scenario gemiddeld is.</p>					
	<p>Scenario C</p> <ul style="list-style-type: none"> Uw kind gaat 1 dag per week naar school en werkt 4 dagen in de week De reistijd is 1,5 uur met het openbaar vervoer (enkele reis) Uw kind krijgt een ov-kaart, de reiskosten worden dus vergoed Dit is de droomopleiding van uw kind! 	<p>Scenario A</p> <ul style="list-style-type: none"> Uw kind gaat 1 dag per week naar school en werkt 4 dagen in de week. De reistijd is 30 minuten met het openbaar vervoer (enkele reis) De reiskosten worden niet vergoed De opleiding past goed bij uw kind 	<p>Scenario B</p> <ul style="list-style-type: none"> Uw kind gaat 1 dag per week naar school en werkt 4 dagen in de week De reistijd is 60 minuten met het openbaar vervoer (enkele reis) Uw kind krijgt een ov-kaart, de reiskosten worden dus vergoed De opleiding past goed bij uw kind 	<p>Scenario D</p> <ul style="list-style-type: none"> Uw kind gaat 1 dag per week naar school en werkt 4 dagen in de week De reistijd is 15 minuten fietsen De opleiding past prima bij uw kind, maar het is niet de eerste keus 	<p>Scenario E</p> <ul style="list-style-type: none"> Uw kind volgt een unieke opleiding waarbij uw kind 1 week op school verblijft (met slapen) Daarna loopt uw kind 4 weken stage bij een bedrijf bij in de buurt op fietsafstand Uw kind heeft telkens zo'n periode van 5 weken (1 week op school slapen, 4 weken in de buurt werken) Dit is de droomopleiding van uw kind!

Vraag: Hieronder leest u vijf verschillende beschrijvingen over opleiding en reistijd voor uw kind. Sorteert deze op volgorde van wat u het best vindt, minder goed en het minst goed voor uw kind
 Basis: ouders van aankomende studenten die een BBL overwegen of nog geen keuze tussen BOL en BBL hebben gemaakt (n=76)

Nagenoeg alle ouders (95%) zijn betrokken bij de opleidingskeuze van hun kind

Zes op de tien ouders (61%) zijn zeer betrokken bij de studiekeuze van hun kind

Betrokkenheid bij opleiding kind

Huidige studenten van kleine en unieke mbo-opleidingen

Ontmoet de huidige student van de kleine en unieke mbo-opleiding*

Ik ben Joost en zit in het 2e jaar van de kleine en unieke mbo-opleiding tandtechiek. Ik ga 4 dagen in de week naar school, en dan heb ik veel reistijd, meer dan anderhalf uur per dag. Ik heb vrienden die andere kleine en unieke mbo-opleidingen doen zoals natuursteenbewerker en die gaan maar 1 dag in de week naar school.

Ik ga bijna altijd met het openbaar vervoer. Het reizen valt me best zwaar, vooral omdat het OV vaak uitvalt of te laat is en ik lange dagen moet maken met vroeg opstaan en laat thuis zijn. Een compacter rooster waarbij ik later start en eerder klaar ben, zou het reizen wel minder zwaar maken.

Hoewel het reizen pittig is, heb ik zelden gedacht aan stoppen met deze opleiding. Ik ben over het algemeen erg tevreden en het past gewoon goed bij mij. Toekomstige studenten zou ik ook zeker adviseren deze opleiding te doen, wellicht kunnen ze dan overwegen een BBL-variant te doen, zodat ze maar 1 dag in de week hoeven te reizen.

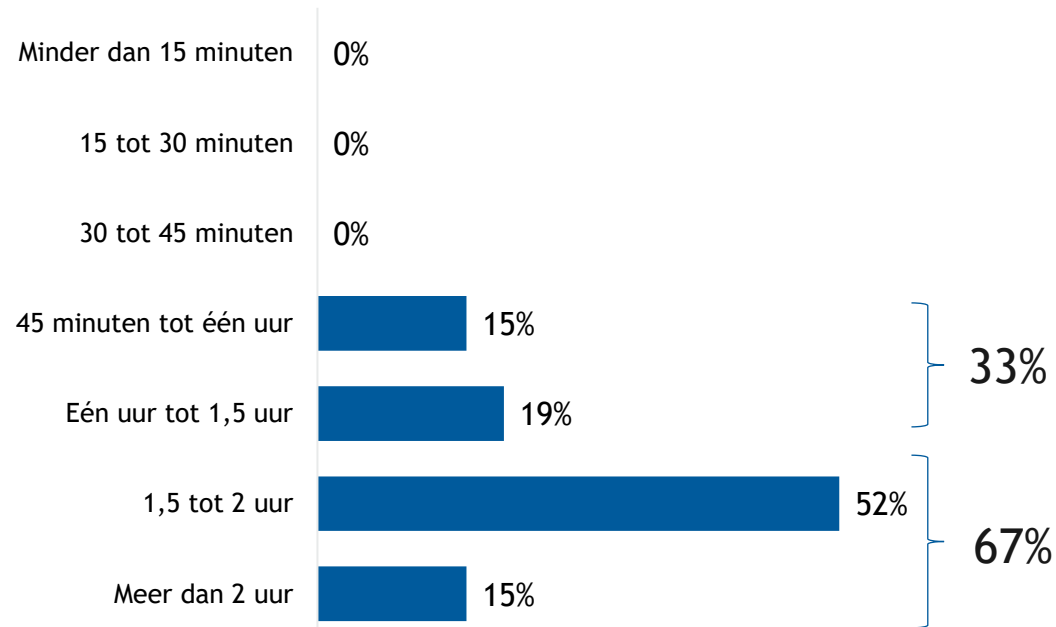
*Gebaseerd op de antwoorden die gemiddeld het meest worden gegeven

LET OP: de resultaten van dit hoofdstuk zijn indicatief, omdat er relatief weinig respons was (n=27) en voornamelijk studenten van één kleine en unieke opleiding de vragenlijst hebben ingevuld.

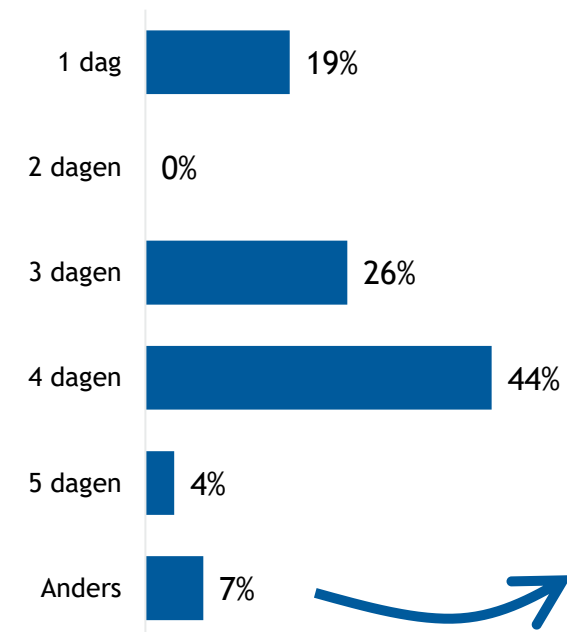
Twee derde (67%) van de huidige studenten heeft een reistijd van 1,5 uur of meer

Een groot deel reist ook op meerdere dagen

Huidige reistijd

Aantal dagen naar school

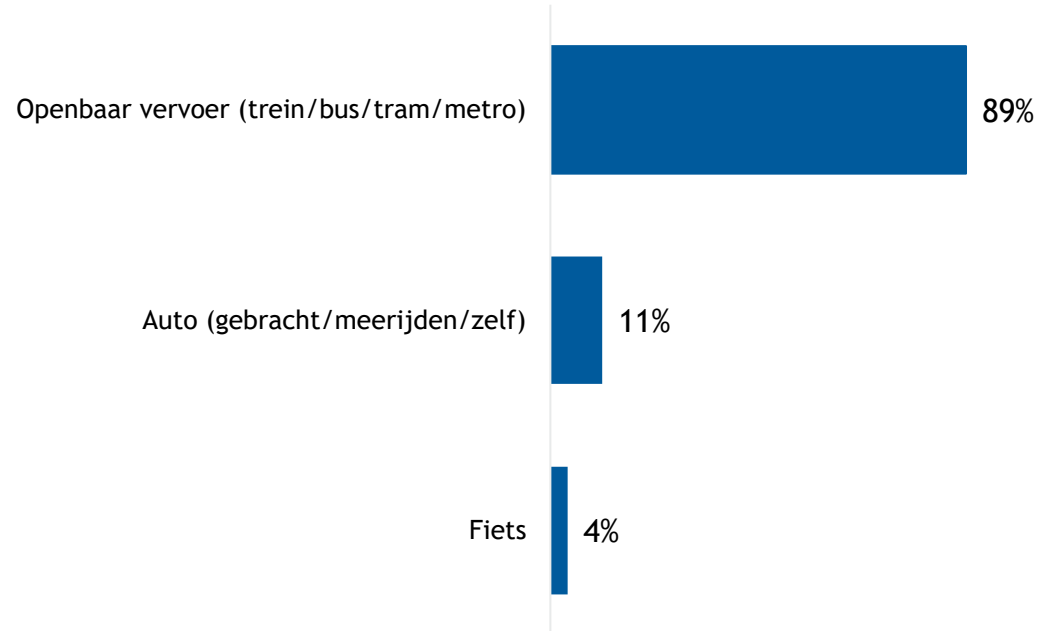

Quote: "Eén dag in de twee weken"

Bijna alle studenten van kleine en unieke mbo-opleidingen komen met het OV. Een klein deel komt met de auto.

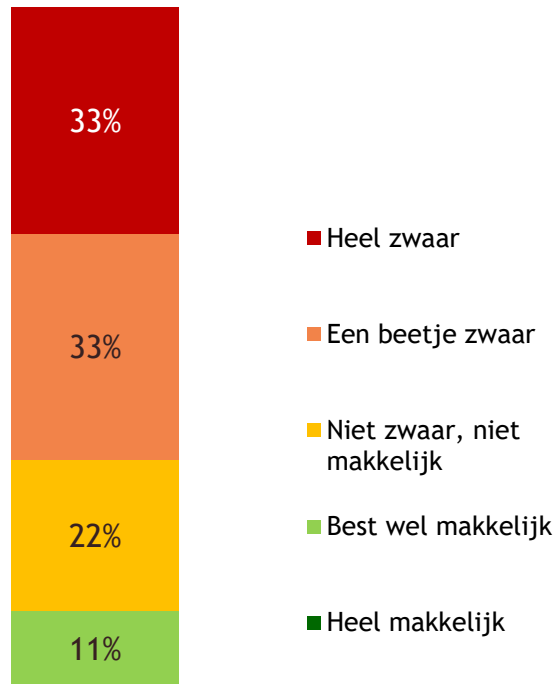
Manier van reizen

Twee derde van de studenten vindt het reizen zwaar, een derde zelfs heel zwaar

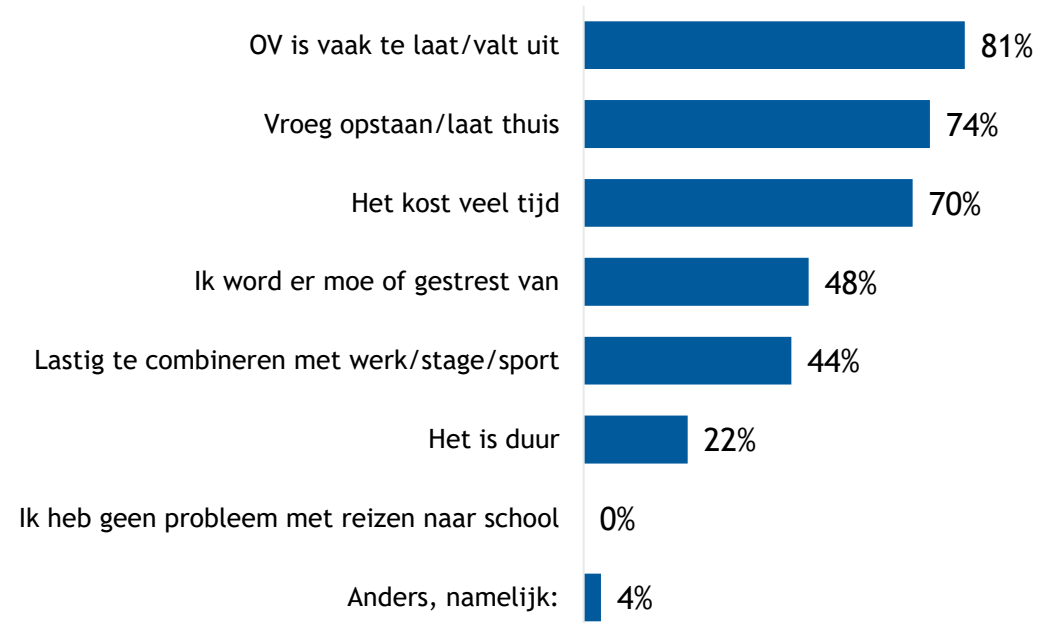
Problemen met het OV (te laat, uitval), vroeg opstaan/laat thuis en de tijd die het kost zijn de belangrijkste redenen die het reizen zwaar maken.

Impact reizen

Vraag: Hoe zwaar of makkelijk vind jij het reizen naar school en weer terug naar huis?
Basis: alle huidige mbo-studenten (n=27)

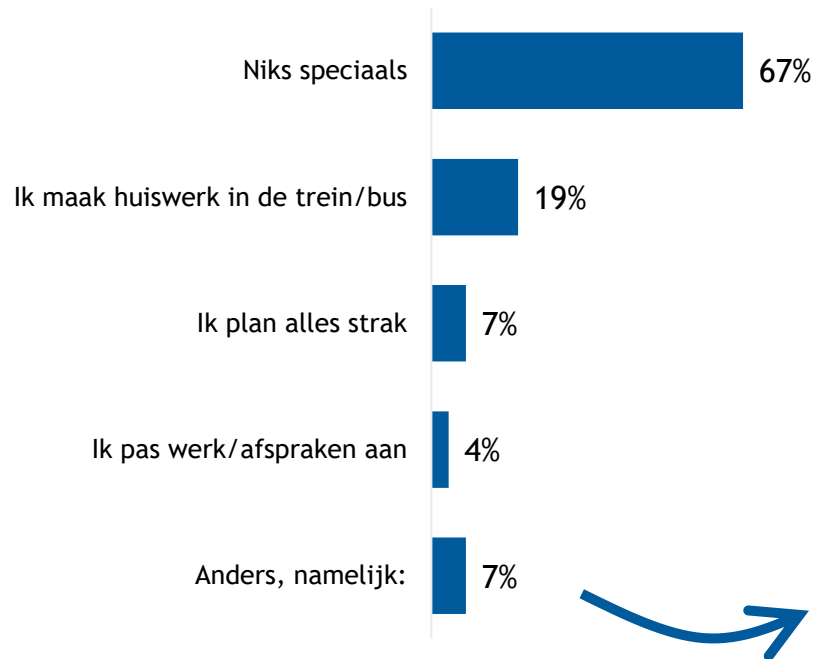
Voorkomende problemen met reizen

Vraag: Wat zijn voor jou problemen met reizen naar school en weer terug naar huis?
Basis: alle huidige mbo-studenten (n=27)

Twee derde doet niets speciaals om het reizen makkelijker te maken. Een vijfde maakt huiswerk onderweg.

Opties die het makkelijker maken

Quote: "Tijden van
beginnen later
doen"

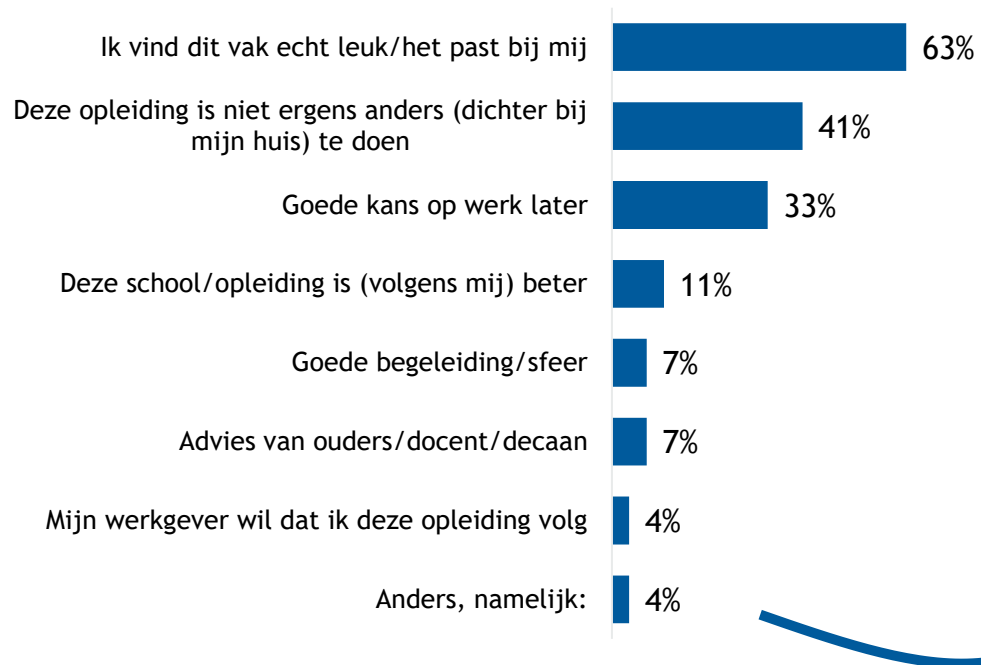
Quote: "Vergoeding
van OV"

Een ruime meerderheid heeft een kleine en unieke mbo-opleiding gekozen omdat het echt goed bij ze past

Bijna de helft geeft aan dat deze opleiding nergens anders te doen was. Een derde noemt als reden dat het een goede kans op werk geeft.

Motivaties om te kiezen voor kleine en unieke mbo-opleidingen

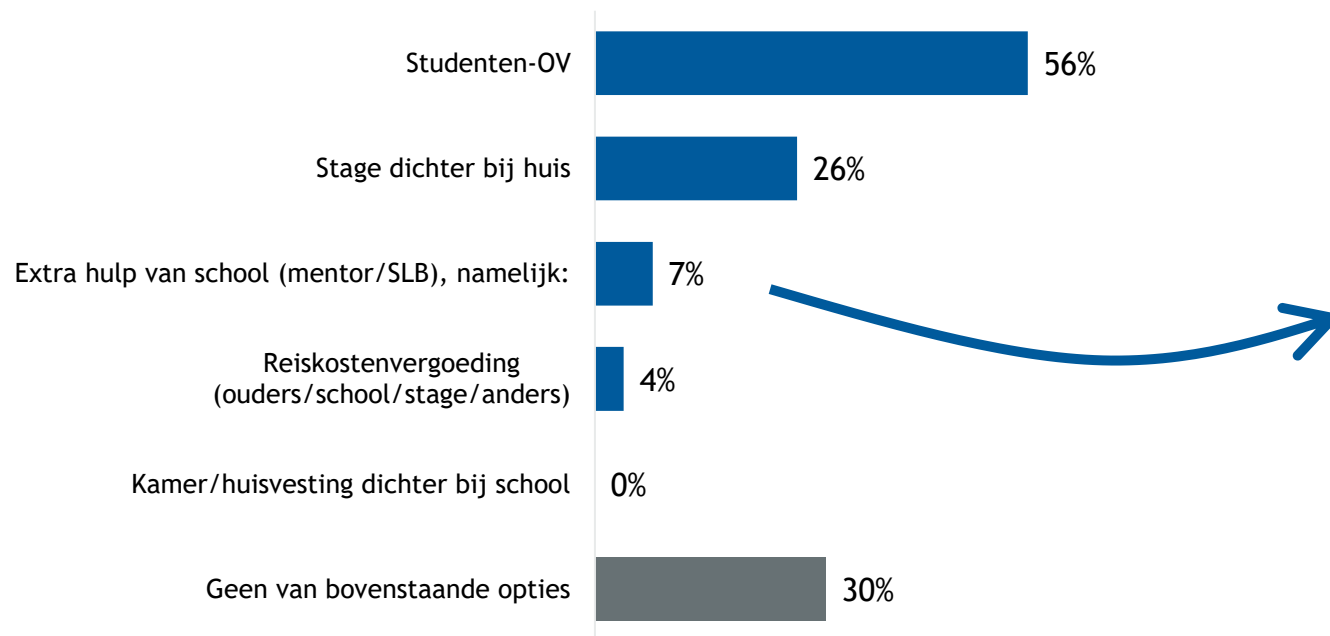
Quote: "Ik heb het in Syrië afgerond en ik wil het nog een keer doen om meer ervaring te hebben."

De helft van de studenten gebruikt een studenten-OV om het reizen makkelijker te maken.

Daarnaast heeft een kwart een stage die wel dichterbij huis is. Opvallend is dat niemand een kamer/huis heeft dichterbij school.

Hulp/regelingen om reizen makkelijker of korter te maken

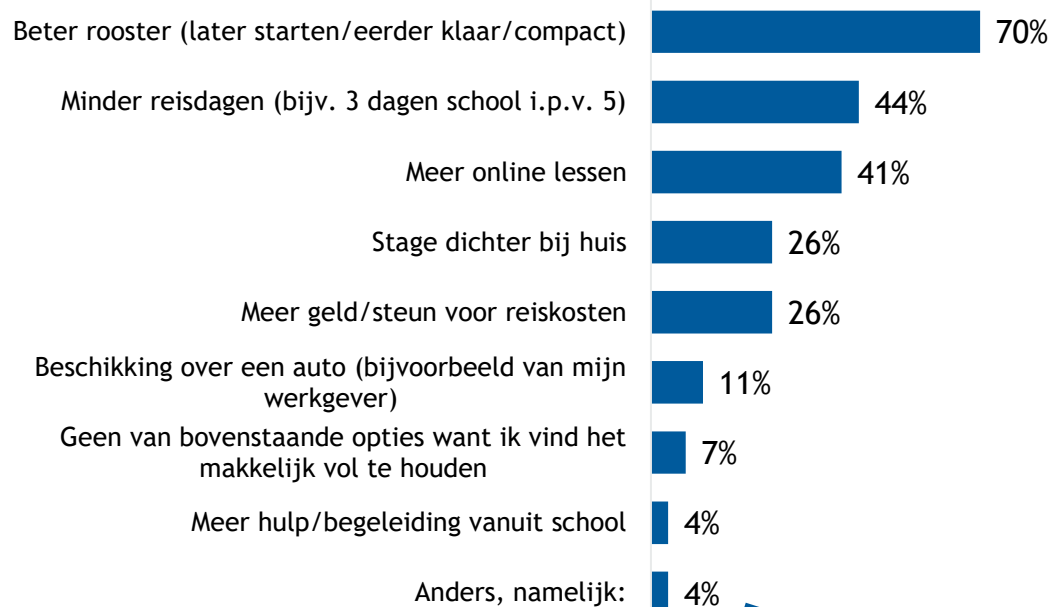
Quote: "Omdat ik veel voetbal trainingen in de week heb en het soms erg druk heb, mag ik in overleg een les missen. Ook omdat ik er ook goed voor sta in de opleiding mag ik dit in overleg doen."

De beste maatregel om het reizen makkelijk vol te houden is volgens studenten om de roosters compacter te maken

Minder reisdagen en meer online lessen kunnen ook een belangrijke bijdrage leveren volgens de huidige studenten

Opties om te zorgen dat het reizen makkelijker vol te houden is

Quote: "Geen van de bovenstaande opties, want de vier lessen die je krijgt heb je ook nodig die kan je niet zomaar weghalen en online lessen werkt voor mij persoonlijk gewoon niet. Dus niks zou het makkelijker maken, ook al start je later om 11 uur bijvoorbeeld ben ik alsnog 8 uur thuis."

Vraag: Wat zou het voor jou makkelijker maken om het reizen naar jouw opleiding vol te houden?

Basis: alle huidige mbo-studenten (n=27)

Een derde van de studenten is zeer tevreden en geeft een acht of hoger voor de opleiding.

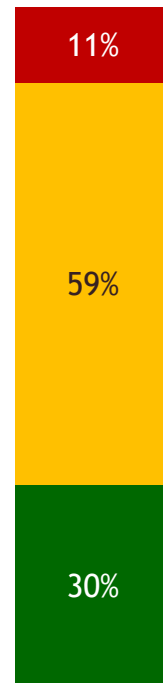
Meer dan de helft heeft nooit getwijfeld om te stoppen met de opleiding

Waardering opleiding

Gemiddeld rapportcijfer

- Onvoldoende tot slecht (5 of lager)
- Voldoende (6 of 7)
- Goed tot uitstekend (8 of hoger)

Gedacht aan stoppen vanwege reistijd?

- Ja, vaak
- Ja, soms
- Nee, nooit

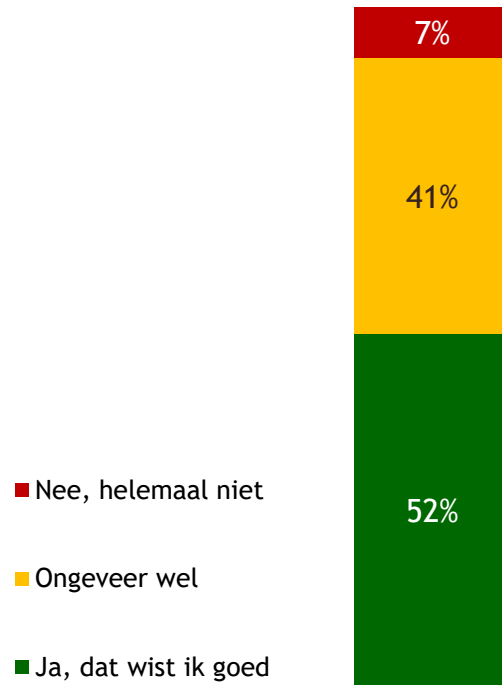
▪ Ook onder de groep die een reistijd langer dan 1,5 uur heeft, heeft meer dan de helft nooit getwijfeld over stoppen met de opleiding

Vraag: Hoe tevreden ben je over jouw opleiding? Denk hierbij aan alles wat ermee te maken heeft, zoals de vakken, studiegenoten, stage, reistijd, enzovoorts.
Basis: alle huidige mbo-studenten (n=27)

Vraag: Heb je wel eens getwijfeld om te stoppen met deze opleiding door de reistijd?
Basis: alle huidige mbo-studenten (n=27)

Bijna alle studenten wisten voordat ze aan de opleiding begonnen (ongeveer) hoeveel reistijd ze zouden hebben

Kennis reistijd voor start opleiding

Over het algemeen zijn studenten erg positief. Tips over reizen zijn om bijvoorbeeld een BBL opleiding te doen.

Ook zeggen studenten dat het volgen van je hart uiteindelijk belangrijker is dan de reistijd.

Tips over reizen

Quote: "De reistijd is wel een ding, maar als je de opleiding echt leuk vindt, is het vaak de moeite waard. Het gaat er vooral om wat het beste bij jou past en wat je volhoudt."

Quote: "Als iemand de opleiding leuk vindt, is lang reizen ook leuk om naar school te komen."

Quote: "Dat hij zich niet zo moet aanstellen."

Quote: "Als iemand de opleiding leuk vindt, is lang reizen ook leuk om naar school te komen."

Quote: "Het is logisch dat je twijfelt als je ver moet reizen. Maar als je de opleiding echt heel leuk vindt, is het het misschien wel waard."

Quote: "Het valt mee als je de opleiding echt leuk vindt."

Quote: "Als de opleiding echt bij je past, is reistijd het vaak waard."

Quote: "Doe een BBL-opleiding en zoek een werkplek bij jou in de buurt. Dan hoef je niet zo vaak naar school te komen. De opleiding zelf is erg leuk als je van creatief en met je handen werken houdt."

Quote: "Dat hij of zij ervoor kiest om BBL te doen, waardoor je één dag naar school moet."

Algemeen positief over opleiding

Quote: "Als je het vak leuk vindt, zou ik het wel doen, zodat je er in de toekomst geen spijt van hebt."

Quote: "Als je niet bereid bent offers te brengen, is geen enkele carrière de moeite waard."

Quote: "Je moet het zelf weten, gap."

Quote: "Het is prima te doen."

Quote: "Het is een leuke opleiding."

Quote: "Gewoon doen."

Quote: "Dat hij het gewoon moet doen, want het gaat om je toekomst."

Quote: "Het is het echt waard."

Quote: "Een plezierige studierichting met veel carrièremogelijkheden."

Twijfel/goed oriënteren

Quote: "Hij moet zeker weten of hij verder kan gaan, want het kan moeilijk worden als hij in de toekomst te veel lessen heeft."

Quote: "Kies voor een opleiding die dicht bij je huis is."

Quote: "Niet gaan, je gaat spijt krijgen."

Quote: "Het is echt ver weg."

Quote: "Ga eerst bij een lab beginnen om te kijken of je het leuk vindt voordat je je inschrijft."

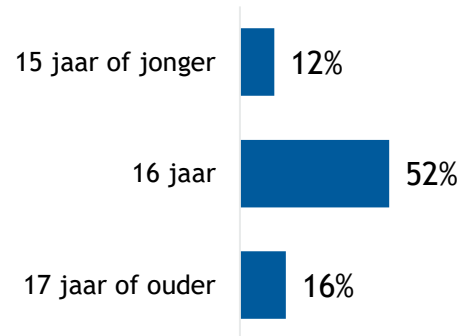
Quote: "Ik zou echt kijken of je het de moeite waard vindt."

Quote: "Hij kan proberen om naar de open dag te komen en later beslissen of hij elke dag zo kan reizen."

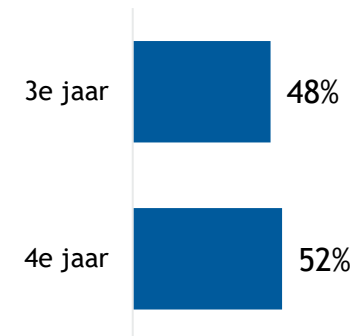
Samenstelling steekproeven en onderzoeksverantwoording

Steekproef doelgroep aankomende mbo-studenten

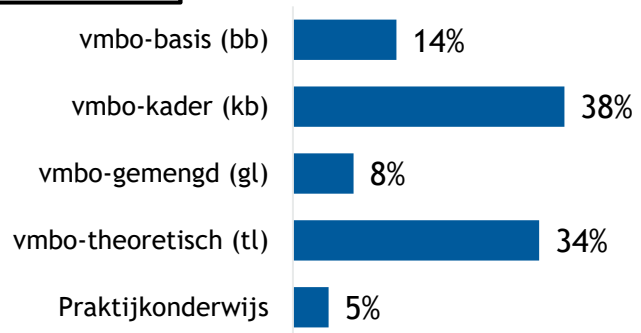
Leeftijd

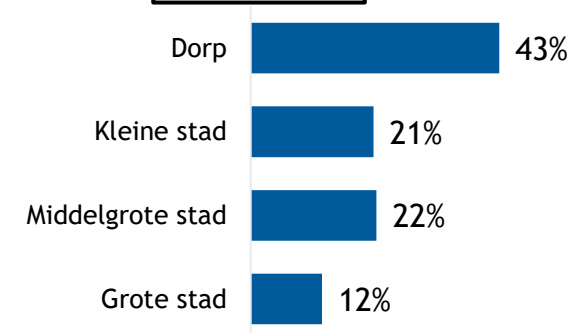
Leerjaar VMBO

Huidige schooltype

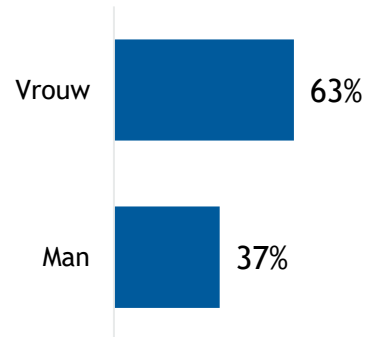

Woonplaats

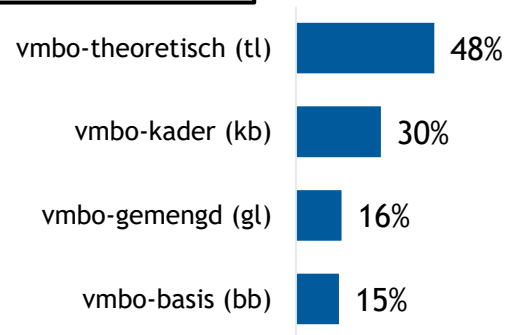

Steekproef doelgroep ouders aankomende mbo-studenten

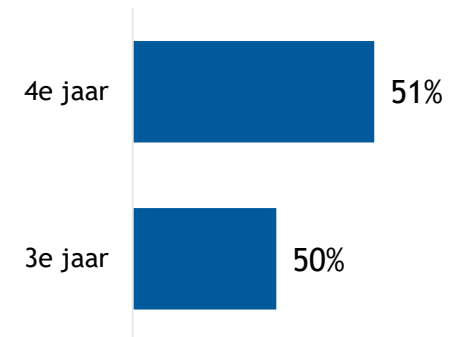
Geslacht

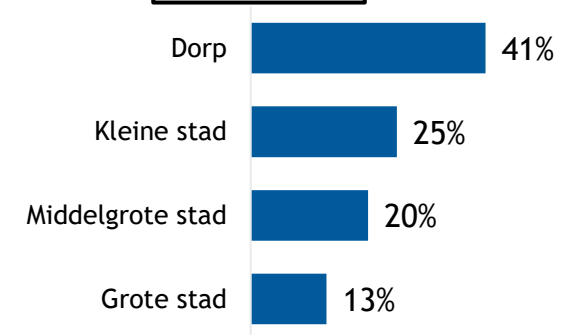
Huidig schooltype kind*

Leerjaar VMBO kind*

Woonplaats

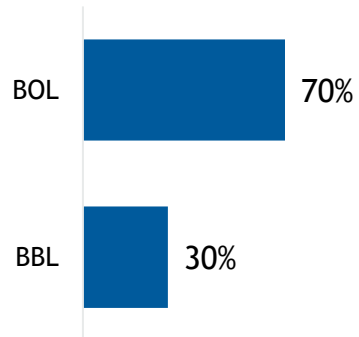

Basis: alle ouders (n=220)

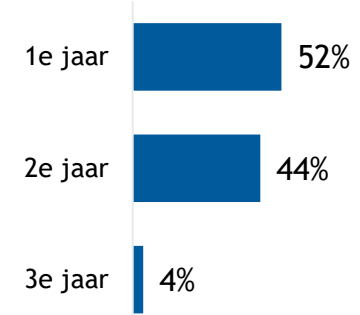
* Ouders die meerdere kinderen hebben konden verschillende schooltypes opgeven, vandaar dat de percentages tot meer dan 100% optellen. De vragenlijst ging over de oudste leerling op het vmbo.

Steekproef doelgroep huidige studenten kleine en unieke mbo-opleidingen

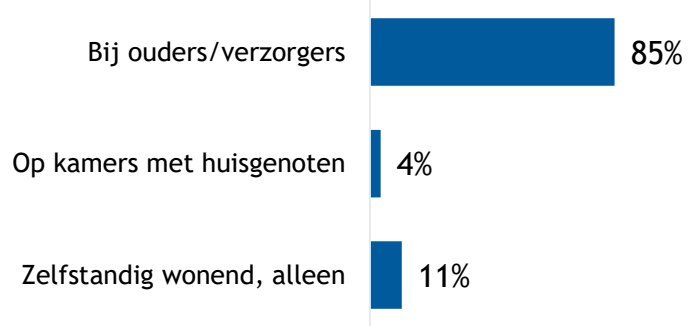
BOL of BBL

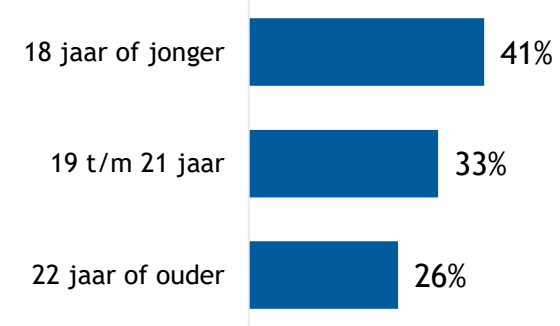
Leerjaar MBO

Huidige woonsituatie

Leeftijd

Onderzoeksverantwoording

Methode:

Online onderzoek
Vragenlijst

Doelgroep 1: 24 vragen
Doelgroep 2: 26 vragen
Doelgroep 3: 21 vragen

Gemiddelde invulduur:

Doelgroep 1: 7 minuten
Doelgroep 2: 8 minuten
Doelgroep 3: 7 minuten

Steekproef & Veldwerk:

Aantallen doelgroep en steekproefbron:

- Aankomende studenten (n=201)
 - Extern accespanel (Panelclix)
 - Vmbo decanenmailing
 - Pop-up website KiesMBO.nl
 - Persoonlijke interviews op beurs Skills the Final
- Ouders van aankomende mbo-studenten (n=220)
 - Extern accespanel (Panelclix)
- **Huidige mbo-studenten (n=27)**
 - Via eigen netwerk specialistisch vakmanschap

Veldwerkperiode:

Maart/april 2026

samenwerking
beroepsonderwijs
bedrijfsleven

Tot ziens bij MWM2

Auteurs: Femke Mastebroek en Martijn de Groot

Datum: april 2026

